

27 Mart haftasında harcamalar yüzde 31 azaldı

Tüketim eğilimlerini arz ve talep ekseninde çeşitli veriler üzerinden takip etmek mümkün ancak içerisinde bulunduğumuz süreçte, verileri mümkün oldukça anlık takip edebilmek önem arz ediyor. Bu kapsamda TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları haftalık verisi tüketici harcamalarının takibine olanak sağlıyor. Bankalararası Kart Merkezi (BKM) Kart Monitör araştırması 2017 verilerine göre 10 kişiden 7'si ödemelerinde kredi kartını tercih ediyor ve COVID-19 nedeniyle birçok kişinin ödemelerinde özellikle kredi kartını tercih ettiği biliniyor.

Bu bülten kapsamında, COVID-19'un tüketici harcamaları açısından yarattığı etkiyi takip edebilmek amacıyla, TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları verisi incelenmektedir. "COVID-19'un Tüketici Harcamalarına Etkisi Bülteninde", harcama kalemlerine göre tüketicilerin haftalık ve aylık banka kartı/kredi kartı harcaması ve haftalık/yıllık değişimleri ele alınmaktadır.

27 Mart haftasında harcamalar, tüm sektörlerde azaldı; toplamdaki azalış 6 Milyar TL

27 Mart haftasında banka kartı ve kredi kartı kullanılarak 13,5 milyar TL tutarında harcama yapıldı. Bir önceki haftaya kıyasla harcama tutarı 6 milyar TL (yüzde 31) azaldı. İşlem adedi ise yüzde 33 azalarak 83 milyona geriledi. Bir önceki yılın aynı ayına göre kıyaslandığında Mart 2020'de yapılan harcamaların tutarı yüzde 14, işlem adedi ise yüzde 17 azaldı.

İlk COVID-19 vakasının görüldüğü 13 Mart haftasında panik tüketim nedeniyle harcamalar (sağlık/sağlık ürünleri/kozmetik, elektrik-elektronik eşya, bilgisayar ve internet üzerinden yapılan alışverişler) artmış, 20 Mart haftasında zorunlu tüketim harcamalarına (market ve alışveriş merkezleri ve çeşitli gıda alışverişleri) yönelim görülmüştü. 27 Mart haftasında ise bir önceki haftaya kıyasla tüm harcama kalemlerinde azalış görüldü.

20 Mart haftasında artışın görüldüğü market ve alışveriş merkezleri ve çeşitli gıda harcamaları, 27 Mart haftasında sırasıyla yüzde 24 ve yüzde 23 azaldı. Bu harcama kalemlerine ek olarak internet üzerinden yapılan alışverişlerin 27 Mart haftasında bir önceki haftaya kıyasla yüzde 15 azalışı tüketici talebindeki düşüşü destekler niteliktedir.

Online eğitime geçiş ile 13 Mart haftasında bir önceki haftaya göre artış gösteren elektrik-elektronik eşya, bilgisayar harcamaları, 20 Mart haftasında yüzde 4 azalmıştı; 27 Mart haftasında ise bir önceki haftaya kıyasla yüzde 15 azaldı. Yine online eğitime geçişin etkisiyle 20 Mart haftasında bir önceki haftaya kıyasla yüzde 32 azalan eğitim/kırtasiye/ofis malzemeleri harcamaları 27 Mart haftasında da yüzde 30 azaldı. Bu süreçte telekomünikasyon harcamalarının son 3 haftada düşüşünü sürdürmesi dikkat çekti.

Turizm ve eğlenceye yönelik harcamalar; havayolları, seyahat acenteleri/taşımacılık, kumarhane /içkili yerler ve konaklama harcamaları düşüşünü sürdürdü. Bir önceki haftaya kıyasla 27 Mart haftasında kumarhane /içkili yerlerde yapılan harcamalar yüzde 86, havayolları harcaması yüzde 70, konaklama harcaması yüzde 60 ve seyahat acenteleri/taşımacılık harcaması yüzde 45 azaldı.

Yemek, giyim ve aksesuar, mobilya ve dekorasyon harcamaları bir önceki haftaya kıyasla 27 Mart haftasında sırasıyla yüzde 67, yüzde 57 ve yüzde 35 azaldı.

Tablo 1 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların haftalık değeri (milyon TL) ve bir önceki haftaya göre değişimi, 6 Mart – 27 Mart 2020

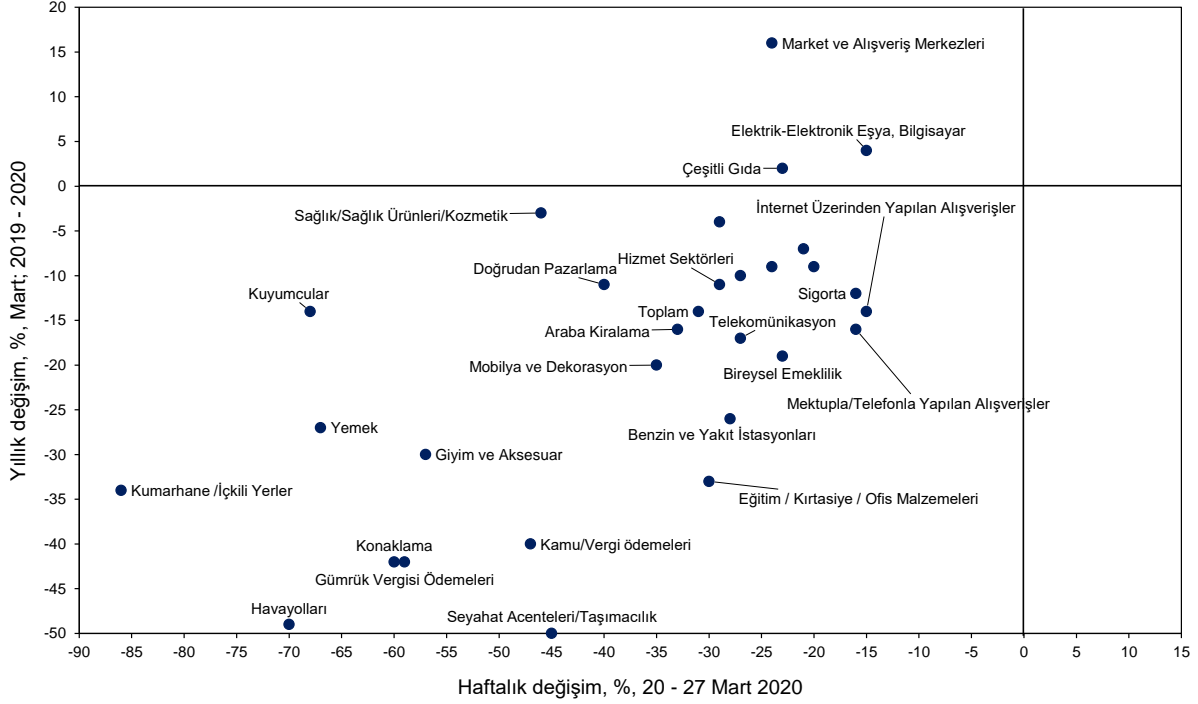
	06-03-2020	13-03-2020	20-03-2020	27-03-2020	Bir önceki haftaya göre değişim, 13-03-2020	Bir önceki haftaya göre değişim, 20-03-2020	Bir önceki haftaya göre değişim, 27-03-2020
Market ve Alışveriş Merkezleri	3.674	4.413	5.264	4.011	20%	19%	-24%
İnternet Üzerinden Yapılan Alışverişler	3.911	4.241	3.637	3.098	8%	-14%	-15%
Çeşitli Gıda	1.387	1.450	1.565	1.205	5%	8%	-23%
Elektrik-Elektronik Eşya, Bilgisayar	1.127	1.212	1.161	987	8%	-4%	-15%
Hizmet Sektörleri	1.441	1.376	1.237	876	-4%	-10%	-29%
Benzin ve Yakıt İstasyonları	1.231	1.268	1.191	855	3%	-6%	-28%
Mektupla/Telefonla Yapılan Alışverişler	1.094	975	995	836	-11%	2%	-16%
Sigorta	930	851	836	705	-8%	-2%	-16%
Kamu/Vergi ödemeleri	1.635	1.396	1.121	597	-15%	-20%	-47%
Yapı Malzemeleri, Hırdavat, Nalburiye	817	791	742	587	-3%	-6%	-21%
Sağlık/Sağlık Ürünleri/Kozmetik	856	953	932	506	11%	-2%	-46%
Araç Kiralama-Satış/Servis/Yedek Parça	697	713	656	499	2%	-8%	-24%
Diğer	604	582	564	400	-4%	-3%	-29%
Giyim ve Aksesuar	1.493	1.628	856	369	9%	-47%	-57%
Mobilya ve Dekorasyon	671	660	567	368	-2%	-14%	-35%
Gümrük Vergisi Ödemeleri	1.058	965	739	305	-9%	-23%	-59%
Eğitim / Kırtasiye / Ofis Malzemeleri	633	578	391	275	-9%	-32%	-30%
Telekomünikasyon	389	371	349	254	-5%	-6%	-27%
Yemek	1.012	1.053	615	204	4%	-42%	-67%
Bireysel Emeklilik	181	161	229	176	-11%	42%	-23%
Seyahat Acenteleri/Taşımacılık	447	456	308	170	2%	-32%	-45%
Müteahhit İşleri	192	190	182	146	-1%	-4%	-20%
Havayolları	496	440	287	86	-11%	-35%	-70%
Kuyumcular	288	301	225	71	5%	-25%	-68%
Kulüp / Dernek /Sosyal Hizmetler	94	92	71	52	-1%	-23%	-27%
Konaklama	239	213	128	51	-11%	-40%	-60%
Araba Kiralama	41	51	35	23	23%	-32%	-33%
Doğrudan Pazarlama	44	36	38	23	-18%	7%	-40%
Kumarhane /İçkili Yerler	32	36	17	2	13%	-53%	-86%

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Bir önceki yılın aynı ayına göre kıyaslandığında Mart 2020'de sadece market ve alışveriş merkezleri (yüzde 16), elektrik-elektronik eşya, bilgisayar (yüzde 4) ve çeşitli gıda (yüzde 2) harcamalarında artış görüldü (bkz. Şekil 1). İşlem adedinde ise elektrik-elektronik eşya, bilgisayar yüzde 6, market ve alışveriş merkezleri yüzde 5, çeşitli gıda harcamaları yüzde 4 azaldı. Market ve alışveriş merkezleri ve çeşitli gıda alışverişlerinde işlem adedinin azalmasının aksine harcama tutarındaki artış, tüketicilerin market/gıda alışverişi için dışarı çıkma eğiliminin azaldığını göstermektedir.

Mart 2019'a kıyasla Mart 2020'de harcamalar en fazla seyahat acenteleri/taşımacılık (yüzde 50), havayolları (yüzde 49), gümrük vergisi ödemeleri (yüzde 42) ve konaklama (yüzde 42) harcamalarında azaldı.

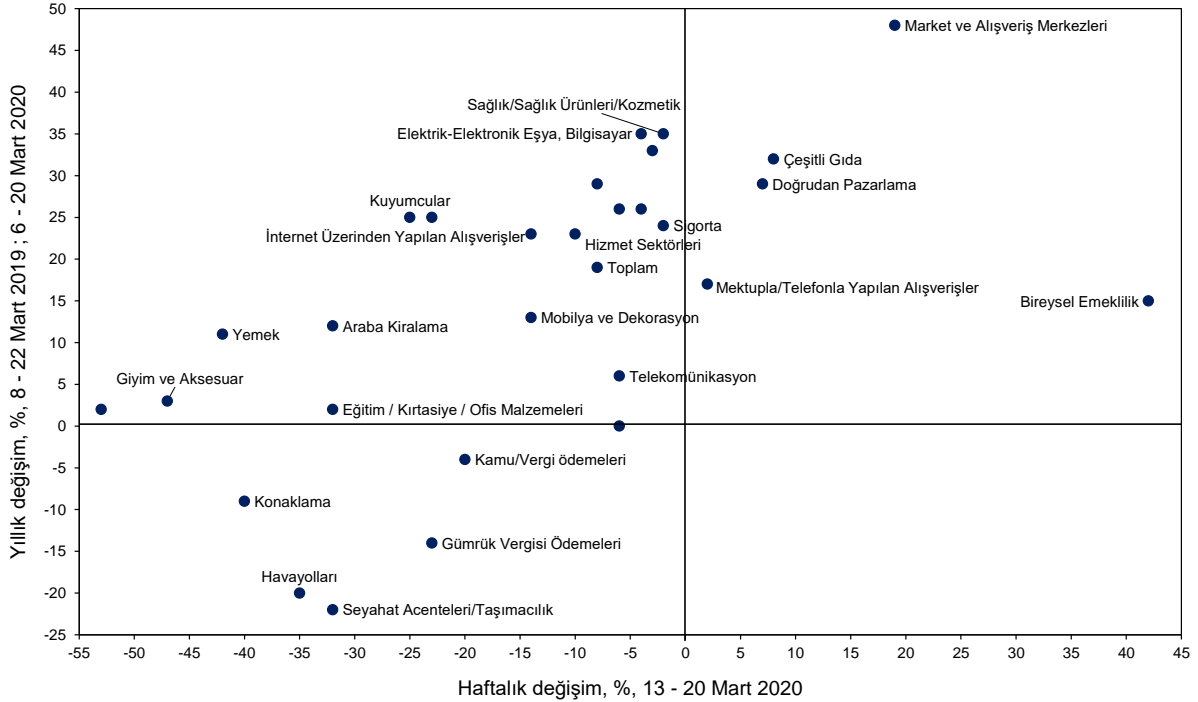
Şekil 1 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların yıllık (Mart; 2019-2020) ve haftalık değişimi (20-27 Mart 2020), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Not: Grafiğin dikey eksenini Mart 2020'de yapılan toplam harcamaların, Mart 2019'a göre yüzdelik değişimini; yatay eksen ise 2020 yılı 27 Mart haftasında yapılan harcamaların 20 Mart haftasına kıyasla yüzdelik değişimini vermektedir.

Şekil 2 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların yıllık (8-22 Mart 2019; 6-20 Mart 2020) ve haftalık değişimi (13-20 Mart 2020), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Bültenin ilerleyen sayıları, TEPAV web sitesi üzerinden haftalık açıklanmaya devam edecektir.

Analizlere ilişkin daha detaylı açıklamaları, TEPAV'ın 31 Mart 2020'deki Değerlendirme Notunda bulabilirsiniz.¹

¹ TEPAV. (2020). COVID-19'un Tüketici Harcamalarına Etkisi. 31 Mart 2020. Dündar, M. <https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10099>

Ekler

